

NEVELÉSI ÉS TANÍTÓI NAPLÓ

Előfizetési árak

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	60 f.	1 óra	1 K.
1 évre	1 K 80 f.	1 évre	3 K.
3 óra	3 K 60 f.	1 évre	6 K.
1 évre	7 K 20 f.	1 évre	12 K.

Megjelenik minden hétköznap este 9 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-tér 1.
TELEFON 206.
Egyes szám: hétköznap 2 f.
Vasárnap 4 f.

Főszerkesztő és kiadótlajdonos: Baranyay Lajos.

Felolós szerkesztő: Major Mihály.

A tanítókról.

Komolyan gondolkodó ember mesolyog azon az erőkódésen, melyly a magyarországi szociáldemokrácia sekélyes műveltségű, hiányos tudású, gyenge jellemű, önző vezérkara a keresztény magyar munkásosztályra vetette magát, hogy azt a saját céljaira beszervezze. Ez a mozgalom három okból nem veszélyes.

Először azért, mert Magyarország nem iparúzó állam s egyhamar nem is fog azzá lenni. Addig pedig, a míg a szociáldemokraták járszalagjára fűzött ipari munkásosztály oly elenyésző csekély hányadát teszi a magyar nép zömének, amíg a magyar köznép igazi erőteljes gerince, a földművesosztály hazája földjéhez s vele együtt a nemzeti eszméhez és vallásához hű lesz: addig lehet sirni az elbolondított egyedek lelki romlásán, de a közt félteni annyit jelentene, mint rámképeket festeni, amelyek nem fenyegetnek.

Másodszor: az ipari munkások szellemileg, erkölcsileg inproduktív eleme az ország lakosságának. Úgy értem ezt, hogy bár egy-egy szociáldemokrata elvekkkel teltit munkás apa vagy férj családjában, munkástársai körében mérsékeltten tehet kárt, de hatása a lelkekre elenyésző akkor, mikor ezt az iskola, a templom s más oldalról jövő jótekonny befolyások egyensúlyozzák.

Harmadszor: a magyar szociáldemokrácia vezetőinek jelleme, szellemi kalibere révén már csak visszafelé fejlődhetik. Ennek a vezetőségnek a modorában annyi a durva erőszakoskodás, életében a hazugság, mely előbb-utóbb alapja lesz a most még elbolondított munkás-ság teljes kijózanodásának.

Sokkal figyelemreméltóbb, veszedelmesebb a vezető, főleg a nép nevelésére hivatott osztályok, első sorban a tanárok, tanítók világnézetének alakulása. Itt egy ember ezret-tizezret jelent. Mert igaz van a magyar tanítók radikális izgatónak: a tanító arra tanítja, arra neveli a rábizott fiatal nemzedéket, amire akarja.

S ezt a testületet erősen megcsapta a radikalizmus szele. A szabadkőművesség visszaélt a tanító-ság sanyaru helyzetével: s ebből

folyó elégedettségével, beledobta a forradalom úszkét a tanítók lelkébe, szakadatlanul lázítja őket eddigi fellebbvalói, sokszor szűkmarku kenyéradói s még szűkebb látókörű hatóságai ellen, ezt a harcot a végtetekig viszi s elvek ellen izgatja, nagy szent eszmék ellen ugatja őket. Röviden: a kenyérvétségéből a saját céljai eléérése világnézeti kérdést csinál.

S ami tanítóink közül, sajnos, scan nem distingválnek. Az esetleg tapintatlan, falusi vagy kisvárosi miliőtől kicsinyessé vált papot, tehát az egyént azonosítják az egyházzal, a kákán is csomót kereső plebánost — a vallással. Így lesz aztán az önértelében sértett, jogát kereső, papjával viszálykodó tanítókból szociáldemokrata proletár, vallástalan mestersember, a vallásosság eltorlása után kiabáló petrolor.

(Ne értessem félre, itt csupán az alapján jászandéku, de rövidlátó, elkeseredésbe hajszolt tanítóról van szó s nem azokról az izága alakokról, kikkel egy angyal sem tud békében élni, kik erővel holmi főkkorradalmárok akarnak lenni.)

Mekkora sötétség lakik némely tanítóokoponyában általában, a világnézeti kérdéseket illetőleg pedig különösen, arra nézve s álljon itt egy példa. A tanítók országos szövetségének hivatalos lapja tudvalegőleg hónapok óta foglalkozik pro és kontra az iskolai vallásoktatás eltörölésének kérdésével. Nemrég egy állami iskolai igazgató igen értelmes, nívós cikkben foglalt állást az újítók ellen. A "Tanító" legutóbbi, januar 22-ik számában egy magát református tanítónak valló férfi polemizál ezzel a cikkel elég koncilianus tónusban, de kritikánatuli felkészültséggel. Csak néhány példát!

A derék cikkirő szerint kiküszöbölendő a vallásoktatás az iskolából, mert ő ismer egy fiút, kinek a hittanórán a *malasztrol* magyaráztak s mikor otthon az apja kérdezte, hogy miről tanult, azt felelte: a *malacról*. Aki ilyen cigányorról szedett évszázados vicceknél különbb érveket nem tud álláspontja mellett felhozni, az legyen szerény és ne szőljon hozzá világotmozgató kérdésekhez. Mert, ha ez a tónus komoly emberek szájába való lenne, én minden tantárgy tanítása ellen

tudnék ebben a zsánérben érvelni. Például. A tanító a politikai földrajzban előadja, hogy Rómában a pápa a *Vatikánban*, a király Kvirinálban lakik. Majd lekérdezi: „mondó csak kis fiam, hol lakik a pápa meg az olasz király?” Felelet: „a pápa Rómában, a *patikában*, az olasz király pedig *Vurindában* lakik”. Más. A tanító földrajzórán az oroszországi nagy tavakat magyarázza: Ladoga, Onega, *Peipus*, limen. Majd kérdi: „mondó fiam, melyek a legnagyobb tavak Oroszországban?” S a fiu feleli: a legnagyobb tavak Oroszországban, a Ladoga, Onega, *Dreifusc* és *lmen*! Más. „Milyen vasut köti össze New Yorkot San-Franciscoval?” Felelet: „a deficit vasut.” (Megtörtént.) És így tovább. Még egyet. Cikkirőnek „*nevelnie kell*” az *igazgató azon kijelentésén*, hogy a *természettudományok nem ellenkeznek a vallással*. S hogy nevetelnekjének okát is adja, ezzel a *fogós kérdéssel kellemetlenkedik* ellenfelének: „mily képpel magyarázhatná meg az igazgató ur az V. osztályban, földrajzi órán a földi világosság eredetét, ha egy V. osztályos növendéke véletlenül hallotta volna előadását az I. osztály hittani óráján, mely szerint előbb teremtetett a világosság és csak pár nap mulva a nap”?! Hát kérem, aki ezzel sincs tisztában, akinek lelkében ez a probléma (?) is nehézséget okoz, az ne tanítson másokat és főleg ne írjon újságba cikkeket s ne szőljon hozzá a vallásoktatás kérdéséhez, hanem kérje vissza a tandíját onnan, ahova befizette s forduljon felvilágosításért egy ötödik gimnázistához vagy egy értelmesebb, a hittanórákon figyelni szokott iparostanonchoz.

Fájdalom, ez a rövidlátás-egyéb téren is fel-feltűnik a tanító-ság körében s mint az alább említendő példa mutatja, keservesen megboszulja magát.

A modern ember általában s a tanító különösen sok-sok önértellett és függetlenségi hajlammal telítve áll az életben. Helyes! nem élünk már abban a korban, mikor dróton ráncigálták az embereket. De mint egyik napilapunk a fővárosi tanítókról szólva igen helyesen írja:

„A radikális tanítók természetrajzához tartozik, hogy tekintélyt nem ismernek el, az igazgatóval, ha az nem közöltük való, hadiában állanak, veszekednek, nem ismerik el föltételeknek. A testületben a maguk elveit akarják érvényesíteni, az ő újságai jaratására szeretnék kényszeríteni a testület tagjait, a kerületi tanítói körök s minden tanítói szervezeti tisztikarát az ő embereikből akarnák összehíltítani, hogy e szervezetek az ő szellemi irányításuk alatt legyenek stb. S aki ezeknek ellent mer mondani, ellen mer állani, azt memthetetlenül elgázolják eltávolítják, rágalmaikkal, hazudozásainkkal lehetelenné teszik. Nagyhangu erőszakoskodásainak vagy behódoló valaki, vagy visszavonul s nem zavarja őket. Ezért van az, hogy egyikük másikat minden évben más iskolánál fejti ki „működését” s vannak közöltük, akik valóságos rekordot értek el a működtési helyük számát illetőleg, mert hát a velük ellentétes véleményben levő igazgatóval, tanestüllettel nem tudnak „ni, nem tudják azoknak megdólti.” s azért igyekeznek szabadulni tőlük az igazgatók a tanúgy, az iskola, a békeség érdekében.

Természetesen a radikális tanítók a városi tanácsot sem ismerik el tekintélynek, felettes hatóságnak és több ízben támadásokat intéztek ellene. A városi hatóságot beszélték e támadásokról, sőt figyelmeztették is a radikálisokat, hogy retorzálók fognak élni ellenük. A figyelmeztetés azonban nem használt s most a *szabadkőműves polgármester, a szabadkőműves tanácsnok kiadta a pragmatikát a szabadkőműves tanítók megfékezésére*.

A főváros tanítói most elkeseredve tárgyalják e dolgokat, mert a pragmatika életbelépeése a tanító szabadtságától teljesen megfosztja olyan hatalmat ad az igazgató kezébe, hogy a vezetése alatt működő tanító jövőjét tönkre teheti. A pragmatika szerint az igazgató pedagógiai véleményét rákényszerítheti a tanítóra, ellenkezés esetén jelentést tesz a tanácsnak; minden évben szolgálati minősítést készít a tanítókról s a másolatot *zárt borítékban*, a tanúgyi tanácsoknak beküldi. A minősítés-kiterjed a tanítóknak „az iskolában és azon kívül való magatartására” szóval joga

SÓVEGJARTÓ JÁNOS VASZONARUHÁZA BARÁTOK ÉPÜLETE.

Nagy választék: **agy és asztalneműekből**, csipkefüggöny, **intószőnyeg, fehér és színes barget, kánavás** és a többi. **LEGALOSABB SZABOTT ÁRAK MELLETT.**

Mai lapunk 4 oldal.

lesz a tanító magánéletébe, politikai meggyőződésébe is beavatkozni. A 175. §. a tanító ruházkodására az iskolán kívüli életébe való beavatkozásra ad jogot az igazgatónak. Segély, jutalom, cím vagy előléptetés iránt az igazgató tesz előterjesztést a tanácshoz. Igen sérelmes a pragmatika 247. és 343. §-a, amelyek szerint az igazgató a tanítótestületi és szülői értekezleteken a testület tagjai közül előadói jelölés és az előadói tisztséget elfogadni és annak kifogástalanul megfelelni köteles.

Szóval: a fővárosi radikális tanítók fészkelődésének most a nréskétebb, komolyan dolgozó elemek adják meg az árát, illetőleg szenvedik el annak következményeit.

Ugyalázták, a tanítók is elmondhatják: es kommt selten van beseres nach, csöbörből vödörbe esnek s lesz idő, mikor majd visszahajlít az az idő, mikor még holmi „kisvárosi kupa tanácsok önkénye és túlzékény, fontoskodó falusi papok járma alatt nyögtek.”

Mert tessék elhinni: parancsolni mindig, mindenkinek fognak, míg a világ lesz, még a minisztereknek és generálisoknak is s csak a tanítókat mostani felebbvalói ellen igazgató szabadkőműves ugratók leveleiben van ez másként megírva. De ott is csak addig, míg, mint a pesti példa mutatja, a szabadkőművesek nem ünek a tanítók nyakára. Akkor aztán nekik is az lesz a soruk, ami a beszervezett ipari munkásoknak a Jakab-rezsim alatt: unbedingte Unterwerfung.

—x.

A Velencei tó jövője.

Elolvastuk dr. Polgár Iván tanulmányát. Csak philologus képes ily részletesen elbábelődni egy szakmáján kívüli területnek, egy tónak földrajzi és közgazdasági aprólékosságával. A mint a filologus lelkiismeretessége felkutatja a tó legkisebb érdekességét is, épúgy a filologus határitalan idealizmusa kell ahhoz, hogy valaki a tó jövőjét ily rózsásan megálmodja.

Sok mindent megtudhatunk a tanulmányból. Következtéseiben azonban nem erőszakos. A következtetéseket kiki magának vonhatja le. Megtudjuk, hogy csak mi vagyunk közömbösebbek természeti kincseinkkel szemben. A Velencei tavat meglepetéssel szemlélte a krónikák szerint Árpád, érdeklődéssel tanulmányozta Edvárd angol király s az angol nők csónakjairól tájképeket festettek a pákozdi náderdőkben, mi meg átengedjük az érdeklődést a delelő gulyáknak. Pedig érdemes ezzel a tóval egy kissé közelebbről is megismerkedni.

Hossza 10 km, szélessége átlag 26 km. területé 26 m². Mélysége 0,5—4 m. közt váltakozik. Túlnyomóan sekélyes, átlag csak 1 méter mély. Talaja szikkel vegyített kemény kék agyag, néhol szoncses homok. Az előlbit legtöbb részben iszap, nádtörzsa vagy szombák fedi.

A 4600 hold területű tó közgazdasági jelentősége nádtérme-

sében, halaiban, vízi szárnyasai-ban és fürdésre alkalmas vízében van. Amde nádtérmeése rohamosan pusztul, halainak nagy része mocsárizá, vízi szárnyasainak egy része kiszorul a pusztuló nádasból, fürdőhelyei nagyon kezdetlegesek. Mi okozza hát ennek a nagy területnek gazdasági romlását s hogyan lehetne a bajokon segíteni?

Ez a fontos kérdés foglalkoztatja most dr. Polgár Iván kezdeményezésére a vármegye vezetőségét. A bajok, mint az élet bajainak nagy része, a téspe-désből származnak. Ahol nincs élet, ott nincs fejlődés. Ahol az élet téspe, ott ellep mindent az élősdiek hada s rohan minden a pusztulásba, enyészteibe. Még a víz, ez az örök változat-lannak látszó elem is elposhad élet nélkül. A benne nyüzsgő miriád életnek friss forrásra van szüksége. Ezért a Velencei tó életének leglényegesebb föl-tétele a tápláló források meg-nyitása és táplálása. A források védelmére fásítások kellene, hogy a források elvégezhessék frissítő feladatukat. A vízirrisi-tés elmossa a moszatot, a nád-gyilkos élősdijét, a nádrothadás megszűnik, a víz megtisztul s a halak éltetőbb elemhez jutnak. A náderdő fölélés a fásdos költőhelye lesz a megfogytakozó vadállománynak. Még a fürdő-helyekre nézve is előnyös a víz-felirriszülés. A velencei rész szá-pos része a közvényeseknek és csúzosoknak, a gártnyi része pedig az üdülőknek válhatik kel-lemes fürdőhelyévé. Befektetés-re, rendezésre természetesen sürgős szükség van.

A Velencei tó medrének kör-vonalazása és vizállásának biz-tosítása, azonkívül 2.200. hold terület vízmentesítése végezt szűkség van egy fenékgúgós bukógát építésére és a Nádas-tó lecsapolására. Igaz, hogy ezáltal egy nádermő és vadtenyésztő helyet kevesebb lesz, melynek szikes talaja csak a fásítás si-kere után jöhet számításba a gazdálkodás tekintetéből, de ezt az áldozatot meg kell hozni a Velencei tó végleges megmen-tésére, melynek gazdasági szere-pe egy kis utánjárással és költ-séggel ezentul csak emelkedőben lehet. Ha nem is válik mindjárt valóra dr. Polgár rózsás álma, az ut nyitva lesz a Velencei tó felkarolására.

P. I.

DINAMITROBBANÁS az Öreghegyen.

Súlyos baleset történt tegnap előtt a székesfehérvári Öreghegyen.

Varga János 33 éves pákozdi lakos a helybeli városi kőbányában dolgozott. Tegnapelőtt nagyon fázott a lába, bement tehát Kőszegi György bányamunkás Öreghegyi házába, hogy lábát bekösse a hideg ellen. A lakásban Kőszegi a kályhán dinamitot melegített s midőn Varga a kályha mellett lábát kötözte, a dinamit felrobbant. Varga János a robbanás következtében a fején és lábán igen súlyos sérülést szenvedett. Beszállították a Szent György kórházba.

A rendőrség Kőszegi György ellen gondatlanság miatt megindította az eljárást s tegnap a kórházban kihallgatta a sérült munkást.

VIZÜGYI határozatok.

A városi tanács a vízművekre vonatkozólag a következő határozatot hozta:

1. A víz és csatornadíjfizetési felszólítók kikézsbesítése megszüntetett s felhivatnak a háztulajdonosok, hogy az érvényben levő vízművek szabályrendelete értelmében a folyó évi lakbérnegyedekre esedékes víz és csatornadíjakról, február, május, augusztus és november hónapok 1—15 ike közt a vízművek könyvelői hivatalánál a számlát átvenni s annak teljes összegét a városi házipénztárnál befizetni tartoznak.

2. Az üres lakás és helyiségeket, valamint a díjazás alá eső helyiségek és szerelések számában törtéző változásokat, úgy a helvtelen vagy táves kirovások kiigazítását minden lakbérnegyedben a negyedév első napjától számított 15 napon belül a vízművek könyvelői hivatalánál az ezen célra szolgáló űrlapok kitöltésével bejelenteni tartoznak.

Azi ezen bejelentést a fentebb kitétt határidőben elmulasztja, törleli kárelennek hely nem adatik.

3. A személyszállításra használt megánkocsi és autótulajdonosok, legkésőbb 1914 február 28-ig járműveik számát a vízművek könyvelői hivatalnál bejelenteni tartoznak.

4. A szabályszerűen és fentjel-zett módon teljesített bejelentéseket és felszólamásokat a vízművek könyvelősége nyomban átvizsgálja, vagy a bejelentés természetéhez képest sorrend szerint a helyszínen felülvizsgálja s a téyeknek megfelelőleg a különbözete: a városi tanács ez irányban hozott határozata alapján a fél javára vagy terhére írja.

5. A közrut elhelyezéssel az alatt megnevezett utcák háztulajdonosai 1913. évi december 1-től vízdíj fizetésre kötelezetnek és pedig:

A börgyárduló 1—5 házszámig, a Temetősor, a Szeder utca 1—75 házszámig és a Ráctemerődülő.

6. Az 1913. évi december 13-ik rendkívüli közgyűlésnek határozatától közzet kiterjesztéssel 1913. évi november 1-től visszamenőleg az alatt megnevezett utcák háztulajdonosai helyiségenként 6 korona vízdíj fizetésére kötelezetnek és pedig:

A Berényi utca a Csutora utcáig, az Alsókirálysor a Gáztelep utcától a Gözmalom utcáig, a Felsőkirálysor a Berényi uttól az Olaj utcai közig, a Major, Sárló, Gözmalom, Kőnyök utca és Kőnyök köz, Széchenyi utca a Horváth István utcától egyelőre a vasuti átjáróig, Zámoly utca az iskoláig, Tobak, Szömörce, Szunyog és Csapó utca, a Halász utca a Rác utcáig, a Palotai utca a Nagy S. utcától a sorompóig és a Salétrom utca.

HIREK.

Farsangi naptár.

- Január 31. Vasutasok jelmezbiája a Szent István tereben.
- Január 25. Palotavárosi kath. kör táncmulatsága. (Vinczay vendéglő).
- Január 25. A Székesfehérvári Tóvárosi Kath. Kör táncvigalma Hári-főle vendéglő.
- Január 31. Jelmezes táncestély. Magyar-Kiutály.
- Február 1. Polgári Dalkör Ronacher estélye. Szent István tereben.
- Február 7. Vöröskereszt egylet tea-estélye.
- Február 7. A Székesfehérvári Kerképar-Egylet tea-estélye.
- Február 7. A Székesfehérvári Kerképar-Egyesület Zárkúrti Teasestélyt a Latzkovits-vendéglőben.
- Február 8. A székesfehérvári „Egyetértés” torna csapatának cabaréval egybökötő táncestélye a Szent Imre tereben.
- Február 8. A vízvárosi kath. kör farsangi biája saját helyiségében (Vargha István-vendéglő).
- Február 14. D. V. műhely delegyiet hung-versenyest táncmulatsága — Magyar Király.
- Február 15. Az Iparoskör műsoros házi estélye saját helyiségében. Kos. sánth-utca 9.
- Február 18. A földművelő munkásegysület táncmulatsága Legényegylet helyiségében.
- Február 23. A boly. kath. kör teasestélye. Szent István tereben.

— A gazdakör felolvasása. A székesfehérvári gazdakör által elhatározott felolvasás hétfőn délután 5 órakor lesz a város-ház nagytermében. Vantsó Károly gazdaszövetségi kiküldött fog előadást tartani.

— Halálhöz. Zachariás Lejos volt helybeli fűszerkereskedő, leg-utóbb móri mozgófényképszínház tulajdonos kedden este a helybeli Szent György kórházban meghalt. Temetése 29 én délután 2 órakor volt.

— A baracska tó Baracska község területén egy 3 hold kiterjedésű tó felszük, amely eddig Sárközy Aurél tulajdona volt, aki azonban ezt a tavat, mely vélemény szerint mégér 3000 koronát, egy darab 20 K-ás aranyért örökáron átadta a községnek. Az adásvétel már régebben megtörtént, de a vármegye részéről még nincs jóváhagyva. A tavat ugyanis tisztogatni és részben lecsapoltatni akarja a község s a vármegye attól tart, hogy ez annyiba kerülne, amennyit a tó meg sem ér. A vái főszolgabíró most terjesztette be véleményét, amely szerint javasolja az adásvétel jóváhagyását, mert a tavat, ha két holdon lecsapoltatják, akkor a nyert terület akár füvel is behozza bőven a csapolási és tisztogatási költségeket s viszont még mindig marad egy hold tó, amely a szükséges jögmelzésre elegendő. Általában a tónak egy évi jövedelme is nagyobb lesz, mint az egész vétélara.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, kik felejtethetetlen jó fér-jem temetésén akár megjelenésükkel, akár koszoru küldésével mér-hetetlen fájdalomon enyhíteni szívesek voltak, ezuton monduk há-lás köszönetet. Özv. Deák Pálné és családja.

— A haragosok. Varga József helybeli lakos és Hauptmann Ferenc hajóhintás-régóta hadilábon állanak egymással. Kedden este Hauptmann a lakása ablaka alatt gyanus neszt hallott. Kiment és Vargát találta ott. Szóváltás, össze-vesszés támadt s a vége, az lett, hogy Hauptmann egy vesszőseprő holdogabb végével úgy vágta fejbe Vargát, hogy az súlyos sérülést szenvedett. Az eljárás megindult.

Telefon 224.

Névváltoztatás. Steszkál János városi hivatalnok vezetéknévét „Szendrői”-re változtatta.

Székesfehérvár tanuljon Martonvásártól. A „Világosság” c. közkereseti társaság, melynek Holly Rezső budapesti lakos a tulajdonosa, villanyvilágítást létesített Martonvásáron. A múlt évi december hóban kétszer 24 órán át nem égett a villany s teljes sötétség borult a községre. Erre a község érdemes előjárósága nem teketóriázott, mint Székesfehérvár vezetőse, hanem összeült és kimondta, hogy ezért a villanybotránnyért 400 K pénzösszeget stujja a villanyállalatot. A bírság fejében lefoglalták a község és egy cég által fizetendő villanydíjat és elrendelték, hogy az a díj a községi pénztárba fizetessék. Együttal keményen felszólították Holly Rezsőt vállalkozni, hogy a mostani rossz gépet haladéktalanul cserélje ki s a hozzá nem értő kezelők helyett vizsgázott szakembert állítson a gép mellé, mert különben pert akasztanak a nyaka közé. S a vállalkozó — mi telhetően tőle? — tegnap fellegbeteztt és fellegbetezésben aláíratottan kéri a súlyos büntetés leszállítását. Oh! mi szegény fehérváriak, mikor érjütek utol Martonvásárt? Nekünk is voltak, vannak és lesznek villanybotránnyaink, de mire a város meg merné büntetni (de hisz egyáltalán nem méri) a villanytársaságot, addigra a szakértői vizsgálatok költségei régen nagyobbak lesznek mint a bírság. És míg Martonvásár tud magának elégtételt szerezni, addig Székesfehérvár tehetetlenül áll szemben a villanybotránnyokkal. Hát nem szegényteljes állapot ez?

Rövid Mikádó vagy hosszú kabátba dublok. Ugyisintén a kebabt szövetek gyártmánya is garantált angol eredetű.

Fekete szövetek báli öltönyökre, kifejezetten csak finom minőségekben.

Tegehof kék és fekete zacó ruhákra legalább 100 különböző szövés faj, kivétel nélkül tiszta gyapjú.

Szines miniatűr szövetek. Az általános véleményekre hivatkozva, a választék felüllei az összes képzelt dívat újdonságokat, amelyeknek méter arai már 3 koronától emelkedik 14 koronáig.

Vannak maradékok fogó és gyaprapodó mennyiségben ezekben a méter 3, 4, 5, 6, 7, korona árban árusítom.

Női kabát szövetek a legjobbak. Még a kosztümelmek faj is színelkülönlegességeivel a versenyben állandóan mind első vezet. Rudbányi Imre kizárólagos posztókereskedése.

Törvényszék. 1913. január 2-án Martonvásáron a gyorsvonal nekiment egy hajtánynak amelyen Fögel János forgalmi tiszt és Horváth János ült. Horváth súlyos sérüléseket szenvedett. Fögel gondatlansággért törvényszék elé állították, mert ő tudja a gyorsvonal érkezését. Tegnap tárgyalák az ügyet, de a igazolást nem nyert és felmentették.

Hírs Nándor Erdhez tartozó Benti pusztá lakos pálinkát főzött s gondatlanságból tíz keletkezett, amelyben több munkás súlyosan megsérült, egy meg is halt. 3 havi fogságra ítélték.

Neuöop András közismert nyveskező, foszterszámot lopott. 10 havi fogság büntetést kapott.

Csomagoló papír (makulatur) olcsón eladó. Cln a kiadóban.

Köhögés és rekedtség ellen a legjobbnak bizonyult szer a dr. Störk-féle komprimát mellpasztilla. Egy doboz ára 50 fillér. Kapható a Magyar Korona gyógyszerárban. Városbáztér.

MA friss nyulak! PENTKEN friss balatoni és dunai halak kaphatók Gebauer Testvéreknél Telefon 340 szám.

Fogakat és fogsorokat a legújabb eljárás szerint készíti KOVÁCS DEZSŐ Basa-u. 1. Góberd-ház. Telefon 332

Tea:
1 osm. 100 gr. oszárkeréverék 140
50 : háztartás tea — 70
100 : háztartás tea — 80
50 : — — — — — 40
1 kg. 1 doboz angol tea — 14.
különlegesség

Kapkató: FIUMEI kávéhozatal Székesfehérvár. — Telefon: 250.

A hitelszövetkezet hazhoz szállt aprított fát 320, cserhasábot 12 K 50 f., búkkhasábot 12 K, fűrészelt dorongfát, vagy hulladék fát 260 K l. r. porosz díszet 440 K, ll. r. porosz szenet 400 K, pa'oi szennet 120 K, palotai bricket 240 K, 1 köles gyújtófa 80 fillér, porosz koks 540 K, kovács szén 440 K.

Egyesületi élet.

A csóri tánc kedvelő ifjuság felvő hó 24-én Csóron Erdélyi György nagyvendégül összes helyiségében a csóri rkath. templom toronyórájának megjavítására úgy erkölcsileg mint anyagilag fényesen sikerült zártkörű tancsélyt rendezett. Felülfizettek: N. N., Bercekek építőmester, Miklós Sándor, Erdélyi György 5—5 K, Peniz Gyula, Toman Antal 4—4 K, Szegény Géza, Galambos István, Weisz Simon 3—3 K, Sch-füusser Alajos, dr. Adler Béla, Pap K. Ölon, Nartne János, Sipos János, Hatar István, Szulthéy N. Lusztigh N. Peniz Anna 2—2 K, Fligler György, ifj. Asóthi Oszkar, ifj. Bognár István, Németh Ferenc, Humnej János, Hronek Tamás, Eberhardt János, Gáspár Ferenc, id. Bognár István, Kubik Ferenc, Kasó Imre, özv. Juhasz Jánosné, Zakar Sándorné, özv. Espár Jánosné, Szili József, Arany Béla és Szekeres János 1—1 K-át. A rendezőség ezután is halás köszönetét fejezi ki.

A ker. szoc. földművesek csoportja farsangi mulatságán felülizeti szívesek voltak: Csucs István 5 K, Horváth József 3 K, Pap Lajos, Kisteleki István, Pap Kálmán 2—2 K, ifj. Stolczenberger József, Pap Imre, N. N., Lencsés József, Hammer Mihály 1—1 K, Hegedüs Ferenc 50 fill, Antal Feren 40 fill. és Bialk János 20 fillér, melyért köszönetet mond a vezetőség.

Az orcsil katolikus kör. vigalmi bizottsága február 1-én műkedvelői színelőadást, 2-án pedig színelőadással egybekötött táncvigalmat rendez. Az előadásból befolyt jövedelem a Kör könyvtára javára fordítatik. Színre kerül: Csikós. Erdélt népszimnű. Szereplők: Karlicsek Irmus, Valint Géza, Baucsek Károly, Palló Gyula, Géci Annus, Kapocs Mariska, Liss András, Lenk Béla, Schaffer György, Asztalos Gyula, Brecht István, Lenk Kálmán, Nagy János, Hegyi Sándor, Bauer Annus, Frech István, Ka-

pocs Mariska, Knauz Emmus, Burlovics Margit. Február 2-án A Vég. rehájtó. Vigjáték 1 felvonásban: Irta Abrányi Emil. Szereplők: Karlicsek Rózi, Barica Juliska, Schaffer Andor, Hódula János, Lamos Béla, Lenk Kálmán, Knauz Valéria. Fő rendezők: Laktis Pál, Gruiz Mihály.

A bodajki iparos ifjuság a túzóltó egylet javára január 25-én Rálli Antal vendégülében sikerült táncmulatságot tartott, mely a jótékony célra 50 koronát jövedelmezett. Je lenvölt leányok névsora: Szántó Mariska, Stocsek Matild, Breznovits Katica és Juliska, Almádi Zsófia, Szabó Teruska, Labodi Rózsika és Ionka (Bpesi), Nemes Mariska és Emma (Fehérvárcsurgó), Uljai Etus (Tarnok), Falusi Terus (Várpalota) Felülfizettek: Marsovszky Viktor, Marsovszky Kamilla, Andocsy Ferenc, K. Jaszanszky Lajos 5—5 K, Richter Lajos Fehérvárcsurgó 4 K, Orban József Bpest, Jano a Ferenc 3—3 K, Prina Aladár 260 K, Traxler Lajos, Laszcsik Loránt, Huvágvner János, Csehó Imre, Sternberger Samuel, Bakó Lajos, Tomcsa Miklós, Peske Géza, Vinkler Mihály, Fekete József, Polczér Lajos, Pinter György, Antal Karoly 2—2 K, Veltner Armin, Mándi Mátvász, Uljai József Tarnok, Labodi Mihály Örkény, dr. Knyitkó János, Szabó Kálmán 1—1 K A felülfizetéseket ezután is köszönetet mond a rendezőség.

A székesfehérvári önálló iparosok betegsegélyző panzt: a 1914 február hó 2-án azaz hó 2-án délután 3 órakor a váro-ház nagytermében alakuló közgyűlés tart. Tár: sorozat: 1. Előterjesztése a pénztár megalapítása tárgyában. 2. Az alapszabályok betervezése. 3. 12 rendes és 6 pülagazgatósági tag választása.

A „Székesfehérvári Önkéntes túzóltó és Mentő Egyesület február 8-án (Lazkovits Béla Budai-üti vendéglőjének összes termében) saját pénztára javára zártkörű táncmulatságot rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belpódij: Személyjegy 120 K, család-jegy 2 K.

Jótkonycalu adományok. Azok az adományok, melyek özv. Hahn Jakabné halál alkalmával az izr. nőgyógyász elnökségéhez naponta érkeznek, igazolják azt az őszinte kegyeletet, mellev városunk társadalma az elhunzt emlékének áldoz. A nőgyógyász választmányi tagjától özv. Hahn Jakabné elhunytá alkalmával koszorúmegváltás címen befolyt összegget, mint rögtöni segítyt az egylet szegényei között azonnal kiosztotta, mintha ezzel azt akarná dokumentálni, hogy a megboldogult még halálával is az ő annyira szeretett szegényeinek tett szolgálatot. A választmányi tagoktól koszorúmegváltás címen a következő összegek érkeztek: Grünfeld Jakabné, Bernstein Sámuelné enyingi Wertherm Armin 20—20 korona, özv. Klein Józsefné, Deusch Ignácné, Káldor Dávidné, Schön Simonné, Práger Földpne Schubert Enilné, Deutsch Antalné, Pick Rudolfiné, Pick Józsefné, dr. Steiner Arminé 10—10 korona, Bergmann Miksané, Vértus Józsefné, dr. Steiner. Jákóné dr. Krausy Zsigmondné, Schön Rudolfiné Klein Józsefné, Rosenberg Sándorné, Téri Józsefné, SternMórné, ifj. Weisz Jakabné, Schlesinger Sándorné 5—5 és dr. Steiner Jakabné 4 korona. — Mászktól ugyarcsak koszorúmegváltás címen érkeztek a következő adományok: dr. Löwi Károly és családja 50 K, özv. Braun Ede és családja Pécs, Fleischl Sándor és neje 30 K, özv. Klein Józsefné, özv. Deusch Ignácné Enying

Wersetz Márton és családja Budapest, Wertheim Armin és neje, dr. Steiner Jákó és neje Grünfeld Igác és neje, Grünfeld Pál és neje, Fischer Manó, Hájós Rezső, dr. Pajor Sándor és neje Budapest, Engel Sándor és neje Budapest 20 K, dr. Neumann Arminé Budapest, Greiner Sándorné Bpest, özv. Steinitz Adolfe, Deutch Aladár dr. Huszár Adolf és neje, Molnár Béláné, Pollák Gusztávné Bpest, özv. Meisel Edéné, Wiener Jakab és neje, Weisz Károlyné dr. Lukács Gyula és neje, dr. Löwi Márk és neje, Fenyves Jenőné 10 K-át. A koszorúmegváltásokon és a választmányi adományain kívül még küldött Keller Izsóné 30 K-át alapítvány céljára Siebenrock Gusztávné pedig 15 K-át kiosztás céljából. A nemesszülő adakozóknak az izr. nőgyógyász halás köszönetét tolmécsoljuk.

Közyűlés A székesfehérvári Palotakülvárosi olvasókör febr. 5-én este fél 7 órakor saját helyiségében Tobak u. (Horváth féle vendéglő) rendezvi közgyűlést tartja.

KORONAFI K. ÉS FIA cs. és kir. kamarai helyfoglalászok — Nádor-utca 13. szám. —

Divatos fésűféslek, ondolálások, schampoos, fejmosások, manicure, hajfestészet és szőkítés kezesség mellett hatalmas anyaggal a legkényesebb színekben.

Művészi kivitelű hajmunkák (sajaj hajból) csakis elsőrendű természetes (valódi) hajak feldolgozása.) Nagy rakár kész hajfonatokban már 6 koronától kezdve. Levagott és kihullott női hajak megvételnek Ocsó polgári árak! Tessék próbát tenni. Címre figyeljenek.

Székesfehérvár szab. kir. város

APOLLO

mozgófénykép-színház

Péntek és szombat
Januar 30 és 31-ikén:

1. Kirándulás a mortani sziklaköz, (szines term. után.)
2. Az ifjuság, (vigjáték.)
3. **Pénz öfelsége.**
- 4.
- 5.

(Dráma 3 felvonásban.) Xavier de Montépin drámája nyomán.

6. A vadonban. (dráma.)
7. Tengeri fürdő otthon. (hum.)

Helyárak rendesek.

Jegytűzetek érvényesek.

Az esti 9 órai előadások előtt Rexa Dezső író ismertető Xavier de Montépin irodalmi működését.

ELŐADÁSOK KEZDETE
hétköznap 6 és 9 vasárnap — 3—5—7 és 9 órakor. —

SZINHÁZ.

Éva. A mult szezon slágeroperettje került szírdá este reprizére, s mindjárt meg is állapíthatjuk, hogy a tavalyinál, semmivel sem jobb előadásban. Inkább a fülbemászó kedves zenét élveztük, mint az előadást, amely nagyon sok kifogásolni valót hagy hátra. A játék föllemvonása Erneyit kivéve az éneléklés és hamis éneléklés volt. Különösen Brády bosszantotta gyakran a lülmeket a hamis akkordjaival, a játéka sem volt a legjobb. Deesy tulajdoni kezd, de pedig jó színésznél, amilyen ő, feltétlenül megrovandó, Kondor, de különösen Köhalmi nem tudta magát beleélni az Éva léghőrébe. Köhalmi tavalyi játéka sokkal hangulatosabb és átérzőbb volt. Valószínűleg a tátonyó páholyok okozták a hidegséget. Réthv teljes igyekezettel dolgozott, csak még sok csiszolni valót hagy hátra. Szorgalmával ezt elérheti, mert a tehetség nem hiányzik. A művész titka mindig a természetességben rejlik, a vidéki színpad színészei főleg erről szoktak megfeledkezni. Így Réthv is. Erneyi szépen énekel, kedvesen játszott. Kovács Lili azonban egyes részeket jobban kidolgozott. Például a hamis éneléklés tavaly egy egész mulatságos jelenet volt. A többi szereplők a mindennapos gyengeségükkel illeszkedtek a darabba. A tavalyi társulat határozottan gyöngébb volt a mostaninál, az Évában azonban igazán nem vettük észre a különbséget, levonva azt, hogy Erneyi jó énekes, Kovács Lilinek pedig egyenlő oldala volt. A kiállításra tavaly többet adott a direktor, mert ha villanylámpa kellett a színpadra, hát volt. Az idén azonban mindig úgy kell odagondolni. Néha azután egész komikus esetek történnek. Leccsavarják a villanyt, mért úgy van a darabban s a nemlétező villanylámpának el kell aludni. Az igaz, a mi hallatónaknak gyakran nehéz munkája akad.

Heti műsor:

Péntek, Tánclásszék 10. Leszállított helytárak. Közkívánatra. Szombat, Boccaccio.

PéNZ ÖFELSÉGE. (Bemutatóra került pénteken és szombaton az Apollóban.) Nagy sikert ísólunk az Apolló színházban pénteken és szombaton bemutatásra kerülő drámának a PéNZ Öfélése, amely Xavier de Montepien drámája nyomán készült. A remek filmen a párisi színészvilág legkiválóbb művészei szerepelnek. Az Apolló nagy anyagi áldozatok árán szerezte meg a filmtéchnikanak ezt a remekét, amely valószínűleg nálunk is, mint másutt telt házak előtt fog a vásznon leperegni. Az esti 9 órai előadások előtt Rexa Dező író szól Xavier de Montepien irodalmi működéséről. Az előadások iránt széles körben igen nagy az érdeklődés. A helytárak rendesek.

Ne felejtse el, hogy ingyen kap 1000 koronás kedvezményt, ha „Tolnai Világlapját” nálam rendel. Mindennemű napilapok, folyóiratok és divatlapok áron szállít. Kautman Fül könyvkereskedő. Kossuth u. 9.

REGÉNY.

Csejthevár asszonya

Regény a XVII. századból. Németből fordította: Sehestény József. (96)

Nádasdy egy intésére halottá csend lett a teremben, mire Dórához fordulva beszélni kezdett. Ön, mint idegen jött ide ez országba, hol mindenki nagy szírettel és tisztelettel fogadta. Mint az én feleségem fejedelemszonya lett a nemes magyar nemzetnek és mindezt ön a legnagyobb háltalansággal fizette vissza. Azt a viszonyt, melyet az ottal előtt köztünk, mint ember fél nem bontathom, egyet azonban megkövetel tőlem a magyar név becselelte. Ön nem méltó többé arra a nagy méltóságra, arra a koronára, melyet a magyar nemzet jósága fejére illesztett. E szavakkal Nádasdy kezébe vette az asztalra helyezett arany koronát. Kette törté és a darabokat Dóra lábai elé vetette. Sokaknak könnyes lett a szeme e megindító jelenetre, s fejedeleme azonban egy arcizma sem rándult meg. Tovább folytatta a tárgyalást és megindulás nélküli hangon a következő kérdéseket tette föl Dórának.

Alvarez Dóra, mondja meg igaz lelkére, önként minden külső rábirás vagy rábeszélés nélkül jött-e arra a gondolatra, hogy nevelésbe vegyen magyar nemes leányokat és azokat Csejthén helyezze el?

A gondolat teljesen fölem eredi, szabadon cselekedtem minden rábeszélés nélkül.

Beismeri e azt, hogy része volt a tizenegy nemes leány és a komorna meggyilkolásában.

Igen, beismerem — felelt halakán Dóra.

Vallja-e, hogy a gyilkosság indító oka a hiúság volt, hogy a leányok vérevel megmosakodhassék?

Igen. S kinek a tanácsára és biztatására cselekedte mindezt?

Sybill, öreg komornám tanácsát követtem mindenben.

Most elhangzott vallomását kész-e esküvel is megerősíteni?

Kész vagyok. Ugy esküdjék — fejezte be a kihallgatást a fejedeleme. Ezután felolvasták az eskü formulát és Dóra szórol-szóra ismételte az egészet.

Sokakat meghatott e jelenet, sokan sirtak, ám még többben átkozták a nagy bűnös asszonyt, mikor Nádasdy intésére elvezették a teremből, hogy Sybillt vezessék be kihallgatásra.

Mikor Sybill a terembe lépett, fenyegető moraj zugott végig az egész sokaságon, ő azonban úgy tett, mintha észre sem vette volna a fenyegető hangokat, Hamuzöld színű ruhájába és sötétvörös köpönyegébe még jobban beburkolódzott. Kezén meg megcsörrent néha a rabbillacs. Tekintetében volt valami ijesztő vadság, arcvonásából azonban lelkiifuradást és a kétségbeesés kifejezését olvashatta ki a figyelmes szemlélő. Földre szegzett szemekkel sötétén bámult maga elé és az erős felhátozás túlközödtél róla, hogy a fölött kérdésekre vagy egyáltalán semmit, vagy nagyon szűkszavuan fog felelni.

(Folyt. köv.)

HIRDETÉS.

Néh. idősb. Almácy Ferenc és neje Grökösei Almácy István pécsi lakos megbízásából 11231., 11232. hrsz. betétszerint 1804. □-öl terjedelmű hosszuhidi dűlői rét, a 12568., 12569. hrsz. betét szerint 2402 □-öl terjedelmű vizes dűlői rét és a 11372. hrsz. betét szerint 1843 □ öl terjedelmű börgyár dűlői rét; tehermentes ingatlanokat; — 1914. évi február hó 15-én d. e. 9 órakor irodamban (Megyeház-utca 18. sz.) megtartandó magánárverés útján a megállapított ktiálltási árnál legtöbbet ígérőnek az árverés feltételek alapján köteendő adásvevési szerződés mellett eladom. Az árverési feltételeit a venni szándékozók irodamban betekintheik.

Székessfehervárott, 1914. évi január hó 17-én.

Dr. Kövessy István. ügyvéd.

APRÓHIRDETÉSEK.

Angol legekörök adására ajánljuk per-fektül beszéző fiatal hölgy. Érdeklődni lehet. Megyeház-utca 5. sz. a. földszint.

4 db. sovány sertés 8—10 hónapos, kereszteltik megvételre. Cim a kiadóban.

Kifutóju felvételük Knazovitzky Béla divatruházában.

Értesítés. Tisztelettel értesitem a nagyérdemű gazdaközönséget, hogy közismert kucorizomozsolókat benzinnmotor erőhajtásra rendeztem be. Így tehát az elvállalt munkákat az eddiginél sokkal gyorsabban és pontosabban elvégezhetem, a mért is a nagyérdemű gazdaközönség szivespártfogását kérve maradok tisztelettel Kalmár János, Felsőkirályos 44. sz. Levelező-lapokra postotosan megjeltenek.

Keresek megvételre egy pár lovat (ka nca) Cimeket a kiadóhivataltba kérem.

Saját készítésű modern hálószobák eladók. Rákty műbutorasztaloknál. Nagy Sándor-utca 9. sz.

Egyszobás lakás és istálló (esetleg külön-külön) kiadó. Széchenyi-u. 26. sz. a.

Egy kétszobás lakás május 1-re kiadó. Öreg-utca 29. szám alatt, ugyanott 2 igazló eladó.

Három kaszálórét kiadó. Széchenyi-u. 59.

MAGYAR KIRÁLY szálloda

étterem és kávéház teljesen átalakítva és berendezve áll a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség rendelkezésére.

Elsőrendű konyha. Figyelmes kiszolgálás. Tiszta és jutányos szobák.

Különös súlyt fektetek konyhámra. Állandóan — csopak! és őreghegyi borok.

A fővárosban elsőrendű üzletben éveken át szerzett tapasztalatomat óhajtom itt is érvényesíteni, hogy vendégeim legkényesebb izléseinek is megfelelek. A nagyérdemű közönség támogatását kérve maradtam tisztelettel!

Kaszás Lajos

— szállodatulajdonos és vendéglős. —

— Esténkint elsőrendű zene. —

Veszprémi kiállításon 1904. Eremmel kitüntetve! Pécsi országos kiállításon 1907.

Zongorák!
PIANINOK! — HARMÓNIUMOK!
A leghiresebb bécsi gyárosoktól: EHRBAR, FÖRSTER, STINGL, HOFMANN és CSERNY, stb.
Állandóan nagyraktáron, vannak bármilyen HANGSZEREK, részlete és bérbe is kaphaták legolcsóbb árak mellett.

Szigoruan szabott szolid árak. Szigoruan azazolid szobát árak.

Zongorák	400 K-tól feljebb
Pianinók	450 K-tól
Harmoniumok	70 K-tól
Cimbalnok	70 K-tól
Cimbalnok pedállal	130 K-tól

10. évi jótállással.
Levitások és hangolások a legújatosabban eszközöltek.

HEIN MARTON
C. Dunántul legnagyobb műhangszerkészítő telepe.
Kossuth u. 2. és Salmay u. 37.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székessfehervárott.